

Európsky kvalifikačný ráamec:

podpora vzdelávania, práce
a cezhraničnej mobility

10. výročie

Sociálna
Európa

Text bol dokončený vo februári 2018

1. vydanie

Európska komisia ani žiadna osoba konajúca v jej mene nie je zodpovedná za použitie týchto informácií.

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2019.

© Európska únia, 2019

Snímky z fotobanky: © Shutterstock.com

Opakované použitie je povolené len s uvedením zdroja.

Pravidlá na opakované použitie dokumentov Európskej komisie sú upravené rozhodnutím 2011/833/EÚ (Ú. v. EÚ L 330, 14.12.2011, s. 39).

Na akékoľvek použitie alebo reprodukciu fotografií alebo iného materiálu, na ktorý sa nevzťahujú autorské práva EÚ, je potrebné povolenie priamo od držiteľov príslušných autorských práv.

Print ISBN 978-92-76-02766-9 doi:10.2767/224562 KE-01-18-211-SK-C

PDF ISBN 978-92-76-02773-7 doi:10.2767/821944 KE-01-18-211-SK-N

Európsky kvalifikačný rámec:

podpora vzdelávania, práce
a cezhraničnej mobility

Obsah

Predslov	4
Úvod	5
Čo je EKR a ako funguje?	6
Deskriptory úrovní EKR	17
Ako sa EKR využíva a kto má z neho úžitok?	20
Aký mal EKR doteraz vplyv?	25
Pohľad do budúcnosti	28
Skratky	30

Predslov

«V dnešnom svete potrebujú ľudia pri svojom pohybe medzi zamestnaniami, či jednotlivými druhmi práce, príležitosti na rozvíjanie svojich zručností a ich využívanie, ako aj ďalšiu odbornú prípravu. Európsky kvalifikačný rámec je základným kameňom našej spolupráce zameranej na zlepšenie porozumenia zručnostiam a kvalifikáciám ľudí a ich uznávania v rámci ich pohybu za prácou alebo štúdiom, či už doma, alebo v zahraničí. Vďaka Európskemu kvalifikačnému rámcu zamestnávateľia môžu ľahšie porovnávať zahraničné kvalifikácie s národnými a lepšie porozumieť profilom zručností uchádzačov. Európsky kvalifikačný rámec uľahčuje cestu k ďalšiemu vzdelávaniu, podporuje lepšie zosúladowanie ponúkaných a požadovaných zručností na trhu práce a pomáha ľuďom využiť ich talent.»

Marianne Thyssen

komisárka pre zamestnanosť, sociálne záležitosti, zručnosti a pracovnú mobilitu

Úvod

V dnešnom svete potrebujú ľudia na prácu, komunikáciu, prístup k informáciám, produktom a službám, ako aj na účasť na spoločenských a občianskych aktivitách, väčšiu a širšiu škálu zručností.

V záujme lepšieho zosúladenia ponuky zručností s potrebami trhu práce je nevyhnutné dobre porozumieť zručnostiam a kvalifikáciám a ohodnotiť ich. Spoločný európsky rámec môže podporiť porozumenie zručnostiam a kvalifikáciám a ich úrovni. Jednotlivcom môže tiež pomôcť pri získavaní a aktualizovaní zručností v priebehu ich života, pri pohybe medzi rôznymi typmi a úrovňami vzdelávania a medzi vzdelávaním a zamestnaním v rámci jednotlivých krajín i medzi krajinami.

Kvalifikácie vyjadrujú, čo ľudia vedia, chápu a sú schopní urobiť. Môžu mať rôzne podoby, napr. (vysokoškolský) diplom alebo osvedčenie (zručnosti, remeslá). Transparentnosť v súvislosti s tým, čo sa ľudia skutočne naučili na účely získania kvalifikácie („vzdelávacie výstupy“ – v odporúčaní týkajúcom sa EKR sa používa pojem „výsledky vzdelávania“), je kľúčom k tomu, aby jednotlivci, zamestnávateľia a poskytovatelia vzdelávania a odbornej prípravy pripísali kvalifikáciám adekvátnu ekonomickú, sociálnu i akademickú hodnotu.

Účelom Európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie (ďalej len „EKR“) je zvýšiť transparentnosť, porovnateľnosť a prenosnosť kvalifikácií. Európsky kvalifikačný rámec bol zavedený v roku 2008 ako spoločný referenčný rámec kvalifikácií vyjadrených vo forme vzdelávacích výstupov so zvyšujúcimi sa úrovňami odbornej spôsobilosti. Tento rámec slúži ako prevodový nástroj medzi rozdielnymi systémami kvalifikácií a ich úrovňami. Má byť prínosom pre vzdelávajúce sa osoby, pracovníkov, uchádzačov o zamestnanie, zamestnávateľov, odborové zväzy, poskytovateľov vzdelávania a odbornej prípravy, inštitúcie pre uznávanie kvalifikácií, orgány verejnej správy a medzinárodné organizácie.

Odporúčanie týkajúce sa EKR bolo revidované v roku 2017¹ s cieľom prispôbiť ho súčasnej realite a pripraviť sa na budúce výzvy. Pri revízii sa zachovali hlavné ciele dohodnuté pred desiatimi rokmi na účely vybudovania transparentnosti a vzájomnej dôvery v oblasti kvalifikácií v Európe. Revízia bola jedným z 10 kľúčových opatrení Nového programu v oblasti zručností pre Európu zameraným na zlepšenie kvality a relevantnosti vzdelávania, zviditeľnenie zručností a zlepšenie informovanosti o zručnostiach². Ako vyplýva z jeho názvu, Európsky kvalifikačný rámec je tiež jedným z rámcov zameraných na pomoc pri realizovaní zásad Európskeho piliera sociálnych práv³. Úplne prvou z dvadsiatich zásad je, že každý má právo na kvalitné a inkluzívne vzdelávanie, odbornú prípravu a celoživotné vzdelávanie, aby si udržal a získal zručnosti, ktoré mu umožnia plne sa zapojiť do života spoločnosti a úspešne zvládať zmeny postavenia na trhu práce.

1 2018-80078-0-1, s termínom 6. 12. 2018.

2 2018-80078-0-1, s termínom 6. 12. 2018.

3 2018-80078-0-1, s termínom 6. 12. 2018.

Čo je EKR a ako funguje?

Čo je kvalifikácia?

V EKR je kvalifikácia vymedzená ako „formálny výsledok procesu hodnotenia a potvrďovania, ku ktorému sa dospeje vtedy, keď príslušný orgán stanoví, že jednotlivec dosiahol výsledky vzdelávania zodpovedajúce daným normám“.

Prečo sú kvalifikácie dôležité?

Kvalifikácie slúžia na viaceré účely. Zamestnávateľom naznačujú, čo majú ich držitelia vedieť, chápať a byť schopní urobiť („vzdelávacie výstupy“). Môžu byť potrebné na prístup k určitým povolaniam. Orgánom a poskytovateľom vzdelávania a odbornej prípravy pomáhajú určiť úroveň a obsah naučených poznatkov, ktoré daná osoba nadobudla. Pre danú osobu majú význam aj tým, že sú vyjadrením jej osobného úspechu. Kvalifikácie zohrávajú dôležitú úlohu pri zvyšovaní zamestnateľnosti, uľahčovaní mobility a zlepšovaní prístupu k ďalšiemu vzdelávaniu.

Kvalifikácie sa zvyčajne priznávajú vo forme osvedčení a diplomov udelených po ukončení štúdia, odbornej prípravy, vzdelávania a (niekedy) práce. Obsah a úroveň kvalifikácií, ktoré sú súčasťou rámca, s garantovanou kvalitou, sú dôveryhodným zdrojom informácií. Pôsobia ako určitá hodnota, ktorú jednotlivci môžu použiť na účely zamestnania alebo ďalšieho vzdelávania.

Zvýšenie transparentnosti a porovnateľnosti kvalifikácii medzi jednotlivými krajinami

Európske systémy vzdelávania a odbornej prípravy sú rôznorodé a odrážajú národné tradície. Rozdiely medzi nimi sťažujú posudzovanie toho, čo osoba s určitou kvalifikáciou z inej krajiny vie, chápe a je schopná urobiť v kontexte vzdelávania alebo práce. Hodnota kvalifikácie priznanej v jednej krajine teda nemusí byť nevyhnutne jasná v iných krajinách, čo môže znížiť „dôveru“, pokiaľ ide o kvalitu a obsah takýchto kvalifikácií. To isté platí pre kvalifikácie priznané mimo formálnych systémov vzdelávania a odbornej prípravy a pre kvalifikácie priznané medzinárodnými orgánmi a organizáciami. Táto nedostatočná dôvera môže mať vplyv na profesionálny rozvoj, prístup k pracovným príležitostiam, ako aj na prístup k ďalšiemu vzdelávaniu, čo môže vytvárať prekážky mobility v EÚ a za jej hranicami.

EKR je spoločný referenčný rámec, ktorý umožňuje jednoduché porovnávanie kvalifikácií z rôznych krajín. Toto je možné podporovaním využívania vzdelávacích výstupov pri všetkých kvalifikáciách s cieľom zvýšiť ich transparentnosť a ľahšie im porozumieť. EKR takto podporuje cezhraničnú mobilitu vzdelávajúcich sa osôb a pracovníkov a celoživotné vzdelávanie a profesionálny rozvoj v rámci Európy.

Čo je kvalifikačný rámec?

Kvalifikačný rámec slúži na klasifikáciu kvalifikácií podľa súboru kritérií pre dosiahnuté špecifikované úrovne vzdelania. Jeho cieľom je integrovať a koordinovať kvalifikácie a tiež zvýšiť transparentnosť, prístupnosť a kvalitu kvalifikácií vo vzťahu k trhu práce, systému vzdelávania a odbornej prípravy a občianskej spoločnosti.

Kvalifikačné rámce podporujú celoživotné vzdelávanie (t. j. všetky vzdelávacie aktivity uskutočnené v priebehu života) s cieľom zdokonaľiť vedomosti, zručnosti a kompetencie v rámci osobnej, občianskej, sociálnej a/alebo pracovnej perspektívy. Toto vymedzenie sa vzťahuje na celý rozsah formálneho, neformálneho a informálneho vzdelávania.

EKR: vzdelávacie výstupy ako hlavná zásada

Kvalifikácie spravidla poskytujú informácie o dĺžke trvania vzdelávania a o inštitúcii alebo mieste, kde sa vzdelávanie uskutočňuje. Informácie o tom, čo môžete očakávať od držiteľa kvalifikácie z hľadiska vedomostí, zručností a kompetencií, sú menej bežné a transparentné.

EKR a všetky národné kvalifikačné rámce (NKR), ktoré sa k nemu priradujú, sa riadia prístupom založenom na výsledkoch vzdelávania. To znamená, že obsah a úroveň kvalifikácie sú odrazom toho, čo majú držiteľia vedieť, chápať a byť schopní urobiť (vzdelávacie výstupy).

Používanie vzdelávacích výstupov zvyšuje transparentnosť a porovnateľnosť medzi krajinami a v rámci krajín (napr. medzi rôznymi typmi kvalifikácií na rovnakej úrovni alebo rôznymi úrovňami kvalifikácií rovnakého typu). EKR svojím zameraním na vzdelávacie výstupy môže občanom pomôcť nájsť si cestu v stále rôznorodejšej a komplexnejšej oblasti kvalifikácií.

Prístup založený na vzdelávacích výstupoch ďalej podporuje lepší súlad medzi zručnosťami požadovanými na trhu práce a ponukou systémov vzdelávania a odbornej prípravy a zároveň uľahčuje potvrdzovanie vzdelania nadobudnutého v odlišných prostrediach. Výsledky vzdelávania sú zamerané na to, čo učiaci sa vie, je schopný urobiť a čo chápe, a tým pomáhajú otvoriť kvalifikácie širšej škále vzdelávacích dráh a skúseností.

Spoločný referenčný rámec deskriptorov úrovni je základom EKR

Európsky kvalifikačný rámec tvorí 8 úrovní založených na vzdelávacích výstupoch. Sprievodné deskriptory úrovni ukazujú, ako sa očakávania týkajúce sa vedomostí, zručností, samostatnosti a zodpovednosti zvyšujú postupom učiaceho sa z úrovne 1 na úroveň 8. Tieto úrovne spolu s deskriptormi fungujú ako prevodová tabuľka a umožňujú porovnanie kvalifikácií z rôznych krajín a inštitúcií.

Deskriptory vzdelávacích výstupov

Deskriptory vzdelávacích výstupov EKR (pozri stranu 17) odrážajú dva rozmery: úrovne a oblasti vzdelávania.

Rozmer „úroveň“ vyjadruje, ako sa spolu s kvalifikačnými úrovňami zvyšuje aj zložitosť výsledkov vzdelávania. Napríklad miera samostatnosti očakávaná od držiteľa kvalifikácie úrovne 2 je oveľa nižšia ako očakávania v prípade držiteľa kvalifikácie úrovne 7.

Rozmer „oblasti vzdelávania“ rozlišuje medzi „vedomosťami“, „zručnosťami“ a „samostatnosťou a zodpovednosťou“, čo umožňuje, aby na rovnakej úrovni mohli byť klasifikované rôzne typy kvalifikácií. Napríklad kvalifikácie s rovnakou celkovou úrovňou vzdelávacích výstupov môžu byť orientované viac akademicky, odborne alebo profesionálne.

Európsky kvalifikačný rámec je navrhnutý tak, aby pokrýval všetky typy a úrovne kvalifikácií vrátane kvalifikácií získaných na základe vysokoškolského vzdelávania, odborného vzdelávania a prípravy (OVP) a všeobecného vzdelávania, ako aj kvalifikácie priznané súkromným sektorom a medzinárodnými organizáciami.

Hranice EKR

V kontexte EÚ sú politiky a opatrenia súvisiace so zručnosťami a kvalifikáciami (okrem tých, ktoré umožňujú prístup k regulovaným povolaniam) založené na článkoch 165 (všeobecné vzdelávanie) a 166 (odborné vzdelávanie) Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Z oboch článkov vyplýva, že opatrenia na úrovni EÚ sa vzťahujú na podporu spolupráce medzi členskými štátmi a v prípade potreby na podporu a doplnenie ich opatrení pri plnom rešpektovaní ich systémov vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj kultúrnej a jazykovej rozmanitosti.

EKR nie je:

- rámcom na harmonizáciu kvalifikácií alebo kvalifikačných noriem medzi členskými štátmi EÚ (ale môže viesť k vytvoreniu podobných kvalifikácií medzi dvomi alebo viacerými krajinami),
- prostriedkom na zavedenie automatického uznávania kvalifikácií medzi členskými štátmi EÚ (ale môže zjednodušiť uznávanie na základe zvýšenej transparentnosti, ktorú prináša),
- rámcom zameraným na klasifikáciu jednotlivých kompetencií prostredníctvom jeho deskriptorov založených na vzdelávacích výstupoch (ale EKR môže podnietiť a uľahčiť posudzovanie a potvrdzovanie, napr. zručností nadobudnutých pracovnými a životnými skúsenosťami).

Ako prirad'ovanie EKR prebieha v praxi?

V odporúčaní týkajúcom sa EKR sa členské štáty vyzývajú, aby priradili svoje NKR alebo systémy k EKR s cieľom vytvoriť jasný a transparentný vzťah medzi ich národnými kvalifikačnými úrovňami a ôsmimi úrovňami EKR.

Vzhľadom na to, že EKR je v prvom rade nástrojom na porovnanie, kvalifikácie nie sú priamo zahrnuté do EKR. Zahrnuté sú namiesto toho do NKR, kde možno ich úrovni a hodnotu v zahraničí porozumieť priradením k ôsmim úrovňam EKR. Toto porovnanie je viditeľné, pretože úrovne EKR sa čoraz častejšie uvádzajú na národných osvedčeniach a diplomoch a zahŕňajú do NKR.

Každá krajina, ktorá chce priradiť svoje národné kvalifikačné úrovne k úrovňam EKR musí vypracovať podrobnú priradovaciu správu, ktorá sa riadi 10 kritériami priradovania EKR dohodnutými v prílohe III k revidovanému odporúčaniu týkajúcemu sa EKR.

Kritériá priradovania by mali zabezpečiť, aby sa NKR priradili k EKR koherentným a transparentným spôsobom. Kritériá pomáhajú aj pri štruktúrovaní priradovacích správ, ktoré by mali obsahovať podklady a písomné vyjadrenia národných orgánov zabezpečujúcich kvalitu a medzinárodných odborníkov.

Kritériá priradovania EKR

1. Povinnosti a/alebo zákonná právomoc všetkých príslušných vnútroštátnych subjektov zapojených do priradovacieho procesu sú príslušnými orgánmi jasne stanovené a uverejnené.
2. Existuje jasné a preukázateľné prepojenie medzi kvalifikačnými úrovňami v národných kvalifikačných rámcoch alebo systémoch a deskriptormi úrovni v EKR.
3. NKR alebo systémy a ich kvalifikácie vychádzajú zo zásady a cieľa vzdelávacích výstupov a súvisia so zavedenými opatreniami na potvrdzovanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa a v prípade potreby s kreditovými systémami.
4. Postupy zaradovania kvalifikácií do NKR alebo opisu ich umiestnenia v národnom kvalifikačnom systéme sú transparentné.
5. Národný systém/systémy zabezpečovania kvality vzdelávania a odbornej prípravy odkazuje/odkazujú na národné kvalifikačné rámce alebo systémy a je/sú v súlade so zásadami zabezpečovania kvality uvedenými v prílohe IV k odporúčaniam týkajúcemu sa EKR.
6. Priradovací proces zahŕňa výslovné potvrdenie príslušných orgánov zabezpečovania kvality, že priradovacia správa je v súlade s relevantnými vnútroštátnymi dojednaniami, ustanoveniami a postupmi v oblasti zabezpečovania kvality.
7. Do priradovacieho procesu sú zapojení aj medzinárodní experti a priradovacie správy obsahujú písomné vyjadrenia najmenej dvoch medzinárodných expertov z dvoch rôznych krajín k priradovaciemu procesu.
8. Príslušný vnútroštátny orgán alebo orgány certifikujú priradovanie národného kvalifikačného rámca alebo systému k EKR. Príslušné vnútroštátne orgány vrátane národných koordinačných miest EKR uverejnia jednu podrobnú správu, v ktorej priradenie vysvetlia a uvedú dôkazy, ktorým sa toto priradenie podporí, a v ktorej sa každému kritériu venujú osobitne. Tú istú správu je možné použiť na účely samocertifikácie vo vzťahu ku kvalifikačnému rámcu pre európsky priestor vysokoškolského vzdelávania v súlade s kritériami samocertifikácie, ktoré sú v ňom uvedené.
9. Do 6 mesiacov od priradenia alebo aktualizácie priradovacej správy členské štáty a ostatné zúčastnené krajiny priradovaciú správu uverejnia na príslušnom európskom portáli a poskytnú relevantné informácie na účely porovnania.
10. V nadväznosti na priradovací proces by všetky nové dokumenty týkajúce sa kvalifikácií, ktoré sú súčasťou národných kvalifikačných rámcov alebo systémov (napr. osvedčenia, diplomy, dodatky k osvedčeniam, dodatky k diplomom), a/alebo registre kvalifikácií vydané príslušnými orgánmi mali prostredníctvom národných kvalifikačných rámcov alebo systémov obsahovať jasné priradenie k zodpovedajúcej úrovni EKR.

Úloha poradnej skupiny pre EKR

Poradná skupina pre EKR bola založená v roku 2008 s cieľom zabezpečiť celkovú koherentnosť a podporovať transparentnosť procesu priradovania a dôveru v tento proces. Jej úloha bola potvrdená odporúčaním z roku 2017.

Skupine predsedá Európska komisia a je zložená zo zástupcov členských štátov (dva za každý členský štát a za každú z ostatných 11 zúčastnených krajín), aktérov na trhu práce, zástupcov z oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a zástupcov občianskej spoločnosti a Rady Európy. Opiera sa o poznatky Európskeho strediska pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop) a Európskej nadácie pre odborné vzdelávanie (ETF).

Skupina podrobne diskutuje o každej priradovacej správe a predkladajúcim krajinám poskytuje spätnú väzbu. Predloženie správ a diskusie o nich sú určené na lepšie pochopenie NKR a systémov medzi krajinami, ktoré sa zúčastňujú na vykonávaní implementácie EKR. Cieľom tohto procesu je dospieť k realistickej predstave o NKR a ich prepojení s EKR, ako aj o kvalifikáciách v NKR a mechanizmoch zabezpečenia kvality. V tomto procese partnerského skúmania členovia EKR zohrávajú úlohu „kritických priateľov“ a pomáhajú kolegom z iných krajín prezentovať ich systémy a kvalifikácie transparentným spôsobom.

Krajina uskutoční priradenie k EKR, keď poradná skupina pre EKR usúdi, že priradovacia správa je dostatočne transparentná a spĺňa všetkých 10 kritérií priradovania EKR. Ak poradná skupina usúdi, že správa a poskytnuté vysvetlenia nie sú uspokojivé, požiadajú danú krajinu o poskytnutie vysvetlení alebo o predloženie revidovanej správy na ďalšom stretnutí poradnej skupiny EKR.

Poradná skupina ako centrálné fórum pre diskusie medzi Komisiou, členskými štátmi a zainteresovanými stranami o vykonávaní EKR zohráva dôležitú úlohu pri budovaní dôvery medzi krajinami zapojenými do EKR. Dôvera sa ďalej rozvíja aj na základe aktivít partnerského učenia sa s osobitným tematickým zameraním.

Revízia odporúčania týkajúceho sa EKR v máji 2017

Vytvorením EKR sa začal proces zjednodušovania porovnateľnosti kvalifikácií v Európe. V roku 2017 bolo odporúčanie týkajúce sa EKR – vzhľadom na silnú podporu zo strany všetkých členských štátov – revidované tak, aby zahŕňalo nové prvky, ktoré pomôžu rámec prispôsobiť súčasným a budúcim výzvam. Tieto nové prvky zahŕňajú:

- výzvu, aby členské štáty pravidelne aktualizovali priradenie ich NKR k EKR,
- revidované zásady zabezpečenia kvality zamerané na kvalifikácie,
- výmeny informácií a konzultácie medzi členskými štátmi s cieľom zabezpečiť konzistentnosť úrovni pridelených medzinárodným kvalifikáciám v ich NKR,
- možnosť rozvíjania a uplatňovania kritérií a postupov, aby sa kvalifikačné rámce tretích krajín mohli porovnávať s EKR,
- odporúčania týkajúce sa lepšej komunikácie o EKR.

Okrem toho, zahrnutím existujúcich postupov (napr. kritériá priradovania k EKR) do odporúčania, sa zvýšila ich transparentnosť.

Aktualizácia priradovania k EKR

Priradovacie správy týkajúce sa EKR predstavujú prehľad súčasného stavu v danom čase a v dôsledku ďalšieho vývoja EKR a systémov sa môže stať, že stratia aktuálnosť. Z tohto dôvodu sa v revidovanom odporúčaní týkajúcom sa EKR členským štátom odporúča, aby svoju priradovaciu správu v prípade potreby preskúmali a aktualizovali. Informácie zahrnuté v priradovacích správach by mali byť presné a transparentné, pretože to má priamy vplyv na mieru dôveryhodnosti NKR. Zachová sa tak relevantnosť prevodu národných kvalifikačných úrovni do úrovni EKR a ich súlad s národnými kvalifikačnými systémami. Toto tiež určuje, do akej miery je EKR schopný uľahčiť porovnateľnosť a prenosnosť kvalifikácií.

Priradovanie NKR k EKR a porovnateľnosť, ktorá sa takto vytvorí, má vplyv aj na preskúmanie a obnovenie národných kvalifikácií. V rámci procesu partnerského učenia sa, ktorý prebieha na úrovni EÚ, sa môže ukázať, či došlo k nejakým zmenám vo vzdelávaní, odbornej príprave a systéme kvalifikácií, ktoré môžu byť v prospech vzdelávajúcich sa osôb.

Zverejnenie priradovacích správ

Krajinám, ktoré uskutočnili priradenie k EKR, sa odporúča, aby do 6 mesiacov zverejnili výsledky tohto procesu, a to na národnej aj európskej úrovni. Na európskej úrovni sa to v súčasnosti uskutočňuje prostredníctvom portálu Vzdelávacie príležitosti a kvalifikácie.

Krajiny môžu tiež poskytnúť informácie o svojich databázach alebo registroch národných kvalifikácií tak, že ich prepoja s portálom Vzdelávacie príležitosti a kvalifikácie, alebo že zverejnia svoje kvalifikácie na portáli Európska klasifikácia zručnosti, kompetencií, kvalifikácií a povolání (ESCO). Údaje o kvalifikáciách musia zahŕňať úroveň EKR (a NKR) a informácie o vzdelávacích výstupoch. Vďaka zverejneným informáciám sú kvalifikácie ľahko dostupné pre jednotlivcov, zamestnávateľov, poskytovateľov vzdelávania a odbornej prípravy, orgány pre uznávanie kvalifikácií a podobne.

Úrovne EKR na osvedčeniach, dodatkoch a v registroch kvalifikácií

Po priradení k EKR sa krajinám odporúča doplniť do všetkých dokumentov týkajúcich sa kvalifikácií vydaných príslušnými orgánmi (napr. osvedčenia, diplomy, dodatky k osvedčeniam, dodatky k diplomom) a/alebo do registrov kvalifikácií jasné priradenie k zodpovedajúcej úrovni európskeho kvalifikačného rámca. Informácie o EKR (a NKR) na osvedčeniach a diplomoch pomôžu zaistiť zviditeľnenie týchto rámcov medzi jednotlivcami i zamestnávateľmi.

Zásady zabezpečovania kvality EKR

Dôvera v kvalitu a úroveň kvalifikácií zodpovedajúcich úrovni EKR má z hľadiska podpory mobility v rámci sektorov a zemepisných hraníc, ako aj medzi nimi rozhodujúci význam. Odporúčanie z roku 2017 posilnilo zásady zabezpečovania kvality EKR, ktoré sú vyjadrené takto:

- Členské štáty by mali zabezpečiť, aby kvalifikácie zodpovedajúce úrovni EKR boli v súlade so spoločnými zásadami zabezpečovania kvality stanovenými v prílohe IV bez toho, aby boli dotknuté vnútroštátne zásady zabezpečovania kvality, ktoré platia pre kvalifikácie na národnej úrovni.
- Kritériá priradovania k EKR 5 a 6 sa týkajú zabezpečovania kvality. Podľa kritéria 5 národné systémy zabezpečovania kvality vzdelávania a odbornej prípravy odkazujú na národné kvalifikačné rámce alebo systémy a sú v súlade so zásadami zabezpečovania kvality uvedenými v prílohe IV k tomuto odporúčaniam. Podľa kritéria 6 priradovací proces zahŕňa potvrdenie príslušných orgánov zabezpečovania kvality, že priradovacia správa je v súlade s relevantnými vnútroštátnymi opatreniami, ustanoveniami a postupmi v oblasti zabezpečovania kvality.
- Príloha IV k odporúčaniam týkajúcemu sa EKR obsahuje 10 zásad zabezpečovania kvality pre kvalifikácie, ktoré sú súčasťou NKR alebo systémov priradovaných k EKR. Uvádza sa v nich, že by mala byť zabezpečená kvalita všetkých kvalifikácií zodpovedajúcich úrovni EKR s cieľom zvýšiť dôveru v kvalitu a úroveň týchto kvalifikácií. Tieto zásady sú v súlade s dvomi existujúcimi európskymi rámcami pre zabezpečenie kvality: Európske normy a usmernenia (ESG) – rámec pre vysokoškolské vzdelávanie a Európsky referenčný rámec zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy (EQAVET).

Zásady zabezpečovania kvality pre kvalifikácie zodpovedajúce úrovni EKR

V súlade s vnútroštátnymi okolnosťami a pri zohľadnení rozdielov medzi sektormi by zabezpečovanie kvality kvalifikácií zodpovedajúcich úrovni EKR malo:

- riešiť návrh kvalifikácií, ako aj uplatňovanie prístupu zameraného na vzdelávacie výstupy,
  - zabezpečovať platné a spoľahlivé posudzovanie na základe dohodnutých a transparentných noriem založených na vzdelávacích výstupoch a riešiť proces osvedčovania,
  - pozostávať z mechanizmov spätnej väzby a postupov sústavného zdokonaľovania,
  - zapájať všetky relevantné zainteresované strany do každej z fáz procesu,
  - byť zložené z konzistentných hodnotiacich metód spájajúcich sebahodnotenie a externé preskúmanie,
  - byť neoddeliteľnou súčasťou vnútorného riadenia vrátane subdodávateľských činností, subjektov vydávajúcich kvalifikácie zodpovedajúce úrovni EKR,
  - byť založené na jasných a merateľných cieľoch, normách a usmerneniach,
  - byť podporované dostatočnými zdrojmi,
  - zahŕňať pravidelné preskúmanie existujúcich externých monitorovacích subjektov alebo agentúr vykonávajúcich zabezpečovanie kvality,
  - zahŕňať výsledky hodnotenia, ku ktorým je možný elektronický prístup.
-

EKR a kreditové systémy

EKR a NKR by mali prostredníctvom princípu vzdelávacích výstupov lepšie podporovať jednotlivcov pri pohybe i) medzi rôznymi úrovňami vzdelávania a odbornej prípravy, ii) v rámci sektorov vzdelávania a odbornej prípravy a medzi nimi, iii) medzi vzdelávaním, odbornou prípravou a trhom práce, ako aj iv) v rámci jednotlivých krajín i cezhranične.

V rámci revidovaného odporúčania sa členské štáty EÚ dohodli, že ak NKR obsahujú alebo sú spojené s kreditovými systémami, tieto systémy musia byť predkladané koordinovane v záujme podpory prechodu a ľahšieho napredovania. Bolo teda vypracovaných sedem zásad, ktoré sú v súlade s existujúcimi nástrojmi transparentnosti pre kreditové systémy vo vyššom vzdelávaní, ako napríklad Európsky systém prenosu a zhromažďovania kreditov (ECTS) a Európsky systém kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET) v oblasti OVP.

EKR a kvalifikačný rámec pre európsky priestor vysokoškolského vzdelávania

EKR je kompatibilný s kvalifikačným rámcom pre európsky priestor vysokoškolského vzdelávania, ako aj s deskriptormi jeho cyklov. Na tomto rámci sa dohodli ministri školstva medzivládneho bolonského procesu v roku 2005. Okrem Kosova⁴ sa všetky krajiny EKR zúčastňujú na bolonskom procese. Krátky cyklus (ktorý môže byť s prvým cyklom prepojený alebo môže byť jeho súčasťou), prvý, druhý a tretí cyklus rámca zodpovedajú úrovniam EKR 5 až 8.

Väčšina krajín, ktoré uskutočnili priradenie k EKR, pripravili spoločnú správu, ktorá obsahuje aj samocertifikáciu vo vzťahu ku kvalifikačnému rámcu pre európsky priestor vysokoškolského vzdelávania.

---

4 Týmto označením nie sú dotknuté pozície týkajúce sa štatútu, pričom je v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN 1244/1999 a stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova

Deskriptory úrovni EKR

Vedomosti

V kontexte EKR sa vedomosti opisujú ako teoretické a/alebo faktické.

Zručnosti

V kontexte EKR sa zručnosti opisujú ako kognitívne (zahrňujúce logické, intuitívne a kreatívne myslenie) a praktické (zahrňujúce manuálnu zručnosť a používanie rôznych metód, materiálov, prostriedkov a nástrojov)

Úroveň 1	základné všeobecné vedomosti	základné zručnosti požadované na vykonávanie jednoduchých úloh
Úroveň 2	základné faktické vedomosti v danej oblasti práce alebo danom odbore štúdia	základné kognitívne a praktické zručnosti požadované na používanie príslušných informácií s cieľom vykonávať úlohy a riešiť rutinné problémy použitím jednoduchých pravidiel a nástrojov
Úroveň 3	vedomosti o faktoch, zásadách, procesoch a všeobecných pojmoch v danej oblasti práce alebo danom odbore štúdia	škála kognitívnych a praktických zručností požadovaná na splnenie úloh a riešenie problémov výberom a použitím základných metód, nástrojov, materiálov a informácií
Úroveň 4	faktické a teoretické vedomosti v širších súvislostiach v danej oblasti práce alebo danom odbore štúdia	škála kognitívnych a praktických zručností požadovaná na riešenie osobitných problémov v danej oblasti práce alebo danom odbore štúdia
Úroveň 5	rozsiahle, špecializované, faktické a teoretické vedomosti v danej oblasti práce alebo danom odbore štúdia a uvedomovanie si hraníc týchto vedomostí	škála všestranných kognitívnych a praktických zručností požadovaná na rozvíjanie kreatívnych riešení abstraktných problémov
Úroveň 6	široké vedomosti v danej oblasti práce alebo danom odbore štúdia vrátane kritického chápania teórií a zásad	široké zručnosti dokazujúce ovládanie danej oblasti a zmysel pre inováciu, požadované na riešenie komplexných a nepredvídateľných problémov v špecializovanej oblasti práce alebo špecializovanom odbore štúdia
Úroveň 7	úzko špecializované vedomosti, z ktorých niektoré sú poprednými vedomosťami v danej oblasti práce alebo danom odbore štúdia, ako základ originálneho myslenia a/ alebo výskumu schopnosť kriticky posudzovať otázky týkajúce sa vedomostí v danej oblasti, ako aj na rozhraní jednotlivých oblastí	špecializované zručnosti na riešenie problémov v oblasti výskumu a/alebo inovácie s cieľom prinášať nové vedomosti a postupy a integrovať vedomosti z rôznych oblastí
Úroveň 8	vedomosti na najvyššej úrovni v danej oblasti práce alebo danom odbore štúdia, ako aj na rozhraní jednotlivých oblastí/odborov	najviac pokročilé a špecializované zručnosti a techniky vrátane schopnosti syntézy a hodnotenia, ktoré sa požadujú na riešenie zásadných problémov v oblasti výskumu a/ alebo inovácie a na rozšírenie a nové vymedzenie existujúcich vedomostí alebo odborných postupov

Zodpovednosť a samostatnosť

V kontexte EKR sa zodpovednosť a samostatnosť opisujú ako schopnosť vzdelávajúcej sa osoby uplatňovať svoje vedomosti a zručnosti samostatne a zodpovedne.

práca alebo štúdium pod priamym dohľadom v štruktúrovanom prostredí	Úroveň 1
práca alebo štúdium pod dohľadom s určitou mierou samostatnosti	Úroveň 2
schopnosť prebrať zodpovednosť za vykonávanie pracovných alebo študijných úloh pri riešení problémov schopnosť prispôbiť svoje správanie okolnostiam	Úroveň 3
schopnosť riadiť sa usmerneniami platnými v pracovnom alebo študijnom prostredí, ktoré je zvyčajne predvídateľné, no môže sa meniť schopnosť kontrolovať rutinnú prácu iných a niesť istú zodpovednosť za hodnotenie a zlepšovanie pracovných a študijných činností	Úroveň 4
schopnosť riadiť činnosti v pracovnom alebo študijnom prostredí, ktorého zmenu nie je možné predvídať, a dohliadať na ich vykonávanie schopnosť hodnotiť a rozvíjať svoju vlastnú výkonnosť a výkonnosť iných	Úroveň 5
schopnosť riadiť komplexné technické alebo odborné činnosti alebo projekty, niesť zodpovednosť za rozhodovanie v nepredvídateľnom pracovnom alebo študijnom prostredí preberať zodpovednosť za riadenie profesijného rozvoja jednotlivcov a skupín	Úroveň 6
schopnosť riadiť a pretvárať pracovné alebo študijné prostredie, ktoré je zložité, nepredvídateľné a vyžaduje si nové strategické prístupy preberať zodpovednosť za prispievanie k odborným vedomostiam a postupom a/alebo za hodnotenie strategickej výkonnosti tímov	Úroveň 7
schopnosť prejavovať značnú autoritu, inováciu, samostatnosť, vedeckú a odbornú bezúhonnosť a trvalý záväzok rozvíjať nové myšlienky alebo postupy, ktoré sú v popredí daného pracovného alebo študijného prostredia vrátane výskumu	Úroveň 8

Ako sa EKR využíva a kto má z neho úžitok?

EKR bol vytvorený na rôzne účely. Hoci jeho hlavnou úlohou je pomôcť jednotlivým občanom pri rozvíjaní kariéry v oblasti vzdelávania a zamestnania, v záujme zlepšovania politik a postupov rámec podporuje aj zainteresované subjekty v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a zamestnanosti. EKR ako komplexný a všeobecný referenčný rámec pre kvalifikácie, ktorý je zameraný na všetky typy a úrovne, má mnoho užívateľov, od jednotlivcov, zamestnávateľov, odborových zväzov, poskytovateľov vzdelávania a odbornej prípravy, orgánov pre uznávanie kvalifikácií až po orgány verejnej správy a medzinárodné organizácie.

Ďalšie overené a očakávané prínosy pre rôzne cieľové skupiny sú zhrnuté ďalej.

EKR podporuje rozvoj kariéry na trhu práce

Kvalifikácie poskytujú prístup k pracovným miestam a základ, na ktorom možno rozvíjať kariéru. Na získanie práce alebo pohyb medzi pracovnými miestami je potrebné, aby zamestnávatelia a iné zainteresované subjekty rozumeli kvalifikáciám, aby ich vedeli spravodlivo posúdiť a náležite ohodnotiť. Schopnosť kvalifikácie naznačiť, čo jej držiteľ vie, chápe a je schopný urobiť, je preto veľmi dôležitá.

Používanie vzdelávacích výstupov pri opise kvalifikácií – a ich začlenenie do európskych a národných kvalifikačných úrovní – uľahčí zamestnávateľom posúdenie kvalifikácie žiadateľov.

EKR umožňuje zamestnávateľom lepšie posúdiť aj kvalifikácie z iných krajín a inštitúcií, ktoré nepoznajú. Môžu lepšie pochopiť úroveň každého uchádzača, porovnať ich kvalifikácie s národnými kvalifikáciami, pochopiť relevantnosť týchto kvalifikácií a vidieť, ako vzdelávacie výstupy zodpovedajú potrebám podniku alebo sektora.

Vďaka EKR môžu zamestnávatelia Európu pokladať za jeden kvalifikačný priestor. Znižujú sa tým bariéry mobility pracovnej sily, podporuje sa lepšie využívanie existujúcich vedomostí, zručností a kompetencií a zlepšuje sa súlad medzi dopytom pracovnej sily a ponukou.

EKR podporuje spoločný jazyk medzi vzdelávaním, odbornou prípravou a trhom práce

Podporovaním prechodu k vzdelávacím výstupom EKR môže tiež uľahčiť dialóg o potrebách trhu práce a ponuke systémov vzdelávania a odbornej prípravy. Štruktúrovaný dialóg využívajúci vzdelávacie výstupy ako spoločný jazyk prispieva k posilneniu relevantnosti a zvýšeniu atraktívnosti kvalifikácií.

EKR a NKR ako mapa pomáhajú učiacim sa pri rozhodovaní o ďalšom vzdelávaní a odbornej príprave

Keďže EKR je úzko prepojený s NKR v 39 európskych krajinách⁵, poskytuje komplexnú mapu všetkých typov a úrovní kvalifikácií v Európe. Vzdelávajúce sa osoby môžu využívať rámce, ktoré sú čoraz častejšie prístupné prostredníctvom databáz národných kvalifikácií na identifikáciu úrovne konkrétnej kvalifikácie a na získanie informácií o tom, ako súvisí s inými kvalifikáciami. EKR ako mapa spájajúca rôzne NKR je dôležitá pre rôzne skupiny učiacich sa a poskytuje jednoducho dostupný prehľad kvalifikácií a ciest vedúcich ku kvalifikáciám. Jednotlivci, ktorí majú záujem o ďalšie vzdelávanie alebo odbornú prípravu, môžu používať rámce ako vstupný bod k informáciám o príslušných kurzoch a programoch.

EKR a NKR uľahčujú celoživotné vzdelávanie

Otvorenie kvalifikácií širšej škále skúseností nadobudnutých vzdelávaním, napríklad pri práci a vo voľnom čase, je nevyhnutné na podporu celoživotného vzdelávania. Prístup založený na vzdelávacích výstupoch umožňuje zohľadnenie skúseností nadobudnutých mimo formálneho vzdelávania.

Potvrdzovanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa

Väčšina európskych krajín už má zavedené opatrenia na potvrdzovanie neformálneho a informálneho vzdelávania. Tieto opatrenia umožňujú identifikáciu, posúdenie predchádzajúceho vzdelávania učiacich sa a, ak spĺňajú dohodnuté požiadavky a normy, jeho uznanie ako čiastočnú alebo úplnú kvalifikáciu. Toto je pre občanov dôležité, pretože sa zabráni duplicitnej práci a zohľadnia sa rôznorodé a bohaté skúsenosti nadobudnuté vzdelávaním⁶.

Flexibilné vzdelávacie cesty sú dôležitým predpokladom na uľahčenie celoživotného vzdelávania. Opatrenia na prenos a zhromažďovanie kreditov sú súčasťou tohto prístupu. EKR a jeho prístup založený na vzdelávacích výstupoch podporuje prenos a zhromažďovanie kreditov a môže spolu s potvrzovaním neformálneho a informálneho vzdelávania priamo uľahčiť celoživotné vzdelávanie.

5 2018-80078-0-1, s termínom 6. 12. 2018.

6 2018-80078-0-1, s termínom 6. 12. 2018.

Hodnota kvalifikácií zodpovedajúcich úrovni EKR je dôveryhodná

Keďže systémy vzdelávania a odbornej prípravy sa v jednotlivých krajinách líšia, ťažko sa dá určovať hodnota a význam zahraničných kvalifikácií. Vzniká tak riziko, že kvalifikácie nebudú spravodlivo ohodnotené a posúdené. Rovnaký problém môže nastať pri kombinovaní kvalifikácií z rôznych sektorov vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj z rôznych inštitúcií.

Úrovně EKR sa v súčasnosti vo zvýšenej miere uvádzajú na národných osvedčeniach a diplomoch v rámci celej Európy, vďaka čomu vidno, ako konkrétna kvalifikácia súvisí s inými v širšom európskom kontexte. Systematická a dlhodobá spolupráca medzi krajinami prostredníctvom EKR a NKR, ktoré pôsobia ako strážcovia kvalifikácií so zaručenou kvalitou, zabezpečuje dôveryhodnosť týchto úrovní v celej Európe. Občanom to umožňuje ľahšie odlíšiť kvalifikácie, ktorým možno dôverovať od tých, ktorým nemožno, alebo ktoré sú „falšované“. EKR týmto spôsobom slúži tiež ako istý druh „ochrany spotrebiteľa“.

EKR uľahčuje uznávanie kvalifikácií

EKR uľahčuje uznávanie kvalifikácií podporovaním využívania vzdelávacích výstupov, čo umožňuje držiteľom a prijímateľom kvalifikácií priamo posúdiť obsah, úroveň a profil príslušnej kvalifikácie.

EKR spolupracuje s ďalšími európskymi a medzinárodnými nástrojmi podporujúcimi uznávanie kvalifikácií. Zatiaľ čo tieto nástroje sú zamerané buď na regulované a/alebo akademické kvalifikácie, EKR podporuje uznávanie vzdelávania v prípade všetkých kvalifikácií.

Európske a medzinárodné nástroje podporujúce uznávanie kvalifikácií

- Smernica 2005/36/ES sa týka uznávania odborných kvalifikácií v EÚ, umožňuje odborníkom cezhraničný pohyb a umožňuje im vykonávať ich povolanie alebo poskytovať služby v zahraničí⁷;
- Lisabonský dohovor o uznávaní⁸ je medzinárodná dohoda, ktorú spravuje UNESCO a Rada Európy. Umožňuje uznávanie akademických kvalifikácií v Európe a mimo nej;
- Sieť ENIC/NARIC⁹ je sieť národných centier zriadených na poskytovanie priamej podpory inštitúciám a občanom pri uznávaní akademických kvalifikácií.

7 2018-80078-0-1, s termínom 6. 12. 2018.

8 <https://rm.coe.int/168007f2c7>.

9 <http://www.enic-naric.net/>.

EKR podporuje iné nástroje transparentnosti EÚ

Európska komisia v úzkej spolupráci s členskými štátmi zaviedla v poslednom desaťročí niekoľko nástrojov na podporu modernizácie európskych systémov vzdelávania a odbornej prípravy. Zameraním na potrebu zvýšiť transparentnosť a porovnateľnosť zručností a kvalifikácií tieto nástroje podporujú vzdelávanie občanov v rámci zemepisných hraníc a mimo nich, ako aj celoživotné vzdelávanie. Prístup založený na vzdelávacích výstupoch možno chápať ako „spojivo“ spájajúce tieto nástroje dovedna pri rešpektovaní rozmanitosti vnútroštátnych riešení, avšak zároveň aj umožňovaní spoločnej práce.

Mnohé z týchto nástrojov sú zamerané priamo na občanov, ako je tomu v prípade Europassu a kreditových systémov pre vyššie vzdelávanie (ECTS) a OVP (ECVET). Zatiaľ čo Europass podporuje jednotlivcov pri ich vzdelávaní a rozvíjaní ich kariéry, kreditové systémy uľahčujú flexibilné vzdelávacie dráhy a celoživotné vzdelávanie.

Ďalšia skupina nástrojov podporuje prácu národných orgánov a inštitúcií a nepriamo rieši potreby jednotlivých občanov. Toto sa vzťahuje na celý rad iniciatív v oblasti kariérneho poradenstva a potvrdzovania vzdelania, kde európske iniciatívy sú stimulom pre stanovovanie vnútroštátnych opatrení a postupov výmeny informácií. Cieľom nástrojov na podporu spolupráce v oblasti zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania (ESG) a OVP (EQAVET) je zvýšenie dôvery a transparentnosti medzi krajinami. Navyše, zavedením klasifikácie ESCO Komisia zaviedla aj terminológiu, ktorá podporuje zameranie na vzdelávacie výstupy a posilnenie dialógu medzi zainteresovanými stranami v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a trhom práce.

Aký mal EKR doteraz vplyv?

Prehľad

Od roku 2008 sa do implementácie EKR zapojilo 39 krajín. Okrem 28 členských štátov EÚ, toto číslo zahŕňa aj 11 nečlenských krajín (Albánsko, Bosna a Hercegovina, Severné Macedónsko, Čierna Hora, Island, Kosovo¹⁰, Lichtenštajnsko, Nórsko, Srbsko, Švajčiarsko a Turecko).

V súčasnosti 35 krajín (27 členských štátov EÚ a 8 nečlenských štátov) priradilo svoje NKR alebo systémy k EKR. To znamená, že medzi vnútroštátnymi a európskymi úrovňami existuje jasné prepojenie. Na portáli Vzdelávacie príležitosti a kvalifikácie v Európe bola uverejnená tiež väčšina priradovacích správ¹¹.

Na dosiahnutie úplnej implementácie a zvýšenie informovanosti širokej verejnosti by krajiny mali prijať opatrenia na to, aby ich kvalifikácie obsahovali jasné priradenie k zodpovedajúcej úrovni EKR. Európska úroveň by mala byť viditeľne uvedená na dokumentoch týkajúcich sa kvalifikácií a v databázach a registroch kvalifikácií s cieľom zvýšiť transparentnosť a porovnateľnosť kvalifikácií. Kľúčovým prvkom úspešnosti vykonávania EKR je zviditeľnenie úrovni EKR.

V súčasnosti 23 krajín, ktoré uskutočnili priradenie k EKR, zobrazuje úrovne EKR na osvedčeniach, diplomoch alebo na dodatkoch v systéme Europass, zatiaľ čo 17 krajín zobrazuje úrovne EKR v databázach a registroch kvalifikácií. Mnohé krajiny teraz pracujú na prepojení svojich databáz s portálom Vzdelávacie príležitosti a kvalifikácie v Európe. Svoje kvalifikácie môžu prepojiť aj s portálom ESCO¹².

Rozvoj NKR a prechod k vzdelávacím výstupom

EKR má významný vplyv na rozvoj NKR v Európe. V súčasnosti je zavedených 43 národných rámcov, pričom pred prijatím prvého odporúčania týkajúceho sa EKR v roku 2008 existovali len 3 NKR.

Väčšina krajín zaviedla rámce s 8 úrovňami, ale niektoré ich majú viac alebo menej (napr. francúzsky rámec má 5 úrovni, írsky 10 a škótsky 12). Niektoré krajiny používajú aj podúrovne, ktoré sa považujú za dôležité na uspokojenie záujmov určitých zainteresovaných strán a niekedy sú pozostatkami z minulosti.

Zatiaľ čo počiatočné fázy procesu týkajúceho sa EKR boli zamerané najmä na prípravu NKR s cieľom priradiť ich k EKR, súčasné aktivity v prípade mnohých NKR sa sústreďujú na priradenie úrovni jednotlivým kvalifikáciám a na preskúvanie kvalifikácií. Európsky kvalifikačný rámec teda prostredníctvom prípravy národných rámcov prispel k lepšej transparentnosti vnútroštátnych systémov kvalifikácií.

10 Týmto označením nie je dotknutá pozícia k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

11 <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>.

12 <http://ec.europa.eu/esco>.

Dialóg medzi zainteresovanými stranami

Zapojenie zainteresovaných strán v oblasti vzdelávania/odbornej prípravy a práce a dialóg medzi nimi a rôznymi aktérmi v oblasti vzdelávania/odbornej prípravy predstavovali ďalší vplyv. Podľa vzoru EKR sú takmer všetky priradované NKR komplexnými rámcami, ktoré zahŕňajú široké spektrum kvalifikácií. Na základe toho boli v niektorých krajinách zriadené štruktúry pre dialóg, ktoré zahŕňajú verejné orgány, vysokoškolské vzdelávanie, OVP, sociálnych partnerov a organizácie občianskej spoločnosti.

NKR a vyššie úrovne OVP

EKR podporil aj dialóg medzi OVP a vysokoškolským vzdelávaním v niektorých krajinách. Deskriptory EKR sú neutrálne, pokiaľ ide o akademickú a odbornú prípravu, a nepredpisujú na akej úrovni by mali byť rôzne typy kvalifikácií situované. Z vykonávania EKR vyplýva, že aj odborne a profesijne zamerané kvalifikácie sa môžu priradiť k úrovniam 5 – 8 (napríklad nemecké a rakúske kvalifikácie majster sú priradené k úrovni 6, pričom švajčiarsky NKR je vyslovene navrhnutý na podporu tejto zásady).

Kvalifikačné rámce a potvrdzovanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa

Odporúčanie z roku 2012 o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa považuje prepojenie s NKR za dôležité pre ďalšie opatrenia súvisiace s potvrdzovaním v rámci Európy. Aktualizácia Európskeho registra validácie z roku 2016¹³ potvrdila, že krajiny v súčasnosti uprednostňujú prepájanie rámcov a opatrení týkajúcich sa potvrdzovania. EKR a NKR založené na vzdelávacích výstupoch slúžia ako referenčný bod na identifikáciu, dokumentovanie, posudzovanie a uznávanie vzdelávania nadobudnutého v neformálnom a informálnom prostredí.

Kvalifikácie priznané mimo formálneho vzdelávania a odbornej prípravy

Väčšina európskych NKR sa vzťahuje na kvalifikácie poskytované v rámci formálneho vzdelávania a odbornej prípravy (napr. OVP, vysokoškolské vzdelávanie a všeobecné vzdelávanie). Tieto kvalifikácie sú regulované a priznané národnými orgánmi. V rámci krajín však narastá trend zameraný na otvorenie ich rámcov s cieľom zahrnúť kvalifikácie priznané v pokračujúcom a ďalšom vzdelávaní a odbornej príprave, ktoré bývajú často priznané mimo formálneho národného kvalifikačného systému.

Celosvetový dosah

Európsky kvalifikačný rámec a jeho deskriptory úrovni slúžia ako zdroj inšpirácie pre prípravu kvalifikačných rámcov po celom svete. V súčasnosti existuje alebo sa pripravuje viac než 150 NKR¹⁴. Pozitívnym vedľajším vplyvom EKR pomerne dobre známym mimo Európy je, že orgány pre uznávanie kvalifikácií ľahko porozumejú kvalifikáciám, čo uľahčuje ich uznávanie.

13 <http://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/validation-non-formal-and-informal-learning/european-inventory>.
14 <https://publications.europa.eu/sk/publication-detail/-/publication/406d3baf-deef-11e7-9749-01aa75ed71a1/language-SK>

Pohl'ad do budúcnosti

Revízia odporúčania týkajúceho sa EKR v máji 2017 priniesla nový stimul do procesu implementácie EKR. V odporúčaní sa členské štáty vyzývajú, aby v prípade potreby prehodnotili a aktualizovali svoje priradovanie k EKR, čo pomôže zabezpečiť, aby informácie, na ktorých je priradovanie založené, boli presné a transparentné a aby vyjadrovali všetky relevantné zmeny na národnej úrovni. Zároveň zostáva v platnosti základný proces EKR – priradovanie NKR a ich úrovni k EKR.

Revidované odporúčanie predstavuje dôležitý krok v nadchádzajúcej ére Európskeho kvalifikačného rámca. Zatiaľ čo počiatočné fázy EKR boli zamerané najmä na priradovanie NKR k spoločnému referenčnému rámcu, v súčasnosti sa tento proces vyznačuje zaradovaním kvalifikácií do rámcov. Všetky kvalifikácie z rámcov priradené k EKR by mali rešpektovať spoločné zásady zabezpečovania kvality z prílohy IV k odporúčaniam.

V kontexte EKR bude stanovenie postupov na určenie úrovni medzinárodných kvalifikácií zahrnutých do národných rámcov novou oblasťou práce, v ktorej bude pre zachovanie konzistentnosti zásadná výmena informácií a konzultácie medzi členskými štátmi.

Revidované odporúčanie otvára tiež nové možnosti spolupráce s tretími krajinami s cieľom umožniť porovnanie ich (národných alebo regionálnych) kvalifikačných rámcov s EKR. Takáto spolupráca by mohla posilniť porovnateľnosť európskych kvalifikácií a kvalifikácií tretích krajín a uľahčiť mobilitu občanov EÚ a občanov mimo EÚ.

V blízkej budúcnosti sa bude ďalej pracovať na opise, využívaní a uplatňovaní vzdelávacích výstupov s cieľom zvýšiť transparentnosť, pochopenie a porovnateľnosť kvalifikácií.

Zlepší sa komunikácia s cieľom zamerať sa vo väčšej miere na zamestnávateľov, poskytovateľov vzdelávania a odbornej prípravy, vzdelávajúcej sa osoby, pracovníkov a iné zainteresované strany a informovať ich prínosoch EKR a NKR. Na účely preukázania pridanej hodnoty EKR a podpory jeho používania revidované odporúčanie ďalej zdôrazňuje dôležitosť zobrazovania úrovni EKR na kvalifikáciách.

Na záver, EKR je pripravený aj na riešenie budúceho vývoja v oblasti vzdelávania a práce. V rámci prispôsobovania sa dnešnému digitálnemu svetu môžu byť úrovne EKR zobrazované aj v databázach kvalifikácií. Okrem toho, revidované odporúčanie obsahuje spoločný súbor dátových polí pre elektronické uverejňovanie informácií o kvalifikáciách zodpovedajúcich úrovni EKR. Toto pomôže všetkým zainteresovaným držať krok s novými spôsobmi odovzdávania a prepájania informácií v prospech učiacich sa, pracovníkov, uchádzačov o zamestnanie a zamestnávateľov. S cieľom zabezpečiť, aby informácie o kvalifikáciách boli dostupné a zverejnené, bude pokračovať práca na európskych portáloch a prispôbiť sa potrebám v budúcnosti.

Skratky

Európske stredisko pre rozvoj odborného vzdelávania	Cedefop
Európsky systém kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu	ECVET
Európsky systém prenosu a zhromažďovania kreditov	ECTS
Európsky kvalifikačný rámec pre celoživotné vzdelávanie	EKR
Európsky referenčný rámec zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy	EQAVET
Európska klasifikácia zručností, kompetencií, kvalifikácií a povolání	ESCO
Európske normy a usmernenia pre zabezpečovanie kvality v európskom priestore vysokoškolského vzdelávania	ESG
Európska nadácia pre odborné vzdelávanie	ETF
Európska únia	EU
Národný(-é) kvalifikačný(-é) rámec(-ce)	NQF(s)
Odborné vzdelávanie a príprava	OVP

Kontaktujete EÚ osobne

Na celom území Európskej únie sú stovky informačných centier Europe Direct.

Adresu centra najbližšieho k vám nájdete na tejto webovej stránke: <http://europa.eu/contact>

Telefonicky alebo elektronickou poštou

Europe Direct je služba, ktorá odpovedá na vaše otázky o Európskej únii.

Kontaktovať ju možno:

– na bezplatnom čísle: 00 800 6 7 8 9 10 11 (niektorí operátori si môžu účtovať poplatky za tieto volania),

– na klasickom telefónnom čísle: +32 2 299 9696 alebo

– prostredníctvom e-mailu na: https://europa.eu/european-union/contact_sk

Hľadanie informácií o EÚ online

Informácie o Európskej únii sú dostupné vo všetkých úradných jazykoch EÚ na webovej stránke Europa: https://europa.eu/european-union/index_en

Publikácie EÚ

Publikácie EÚ (bezplatne aj za poplatok) si môžete stiahnuť alebo objednať na: <https://publications.europa.eu/en/publications>. Ak chcete získať viac než jeden výtlačok bezplatných publikácií, obráťte sa na službu Europe Direct alebo vaše miestne informačné centrum (pozri https://europa.eu/european-union/contact_sk).

Právo EÚ a súvisiace dokumenty

Prístup k právnym informáciám EÚ vrátane všetkých právnych predpisov EÚ od roku 1952 vo všetkých úradných jazykoch nájdete na webovej stránke EUR-Lex: <http://eur-lex.europa.eu>

Otvorené dáta z EÚ

Portál otvorených dát Európskej únie (<http://data.europa.eu/euodp/en>) poskytuje prístup k súborom dát z EÚ. Údaje možno stiahnuť a opätovne použiť bezplatne na komerčné aj nekomerčné účely.

Účelom Európskeho kvalifikačného rámca (EKR) pre celoživotné vzdelávanie (EKR) je zvýšiť transparentnosť, porovnateľnosť a prenosnosť kvalifikácií občanov. Táto príručka bola vydaná pri príležitosti 10. výročia Európskeho kvalifikačného rámca a poskytuje všeobecný prehľad o rámci, informácie o tom, ako ho možno využívať a kto má z neho úžitok. Poukazuje sa v nej na dosiahnuté úspechy EKR v priebehu posledných desiatich rokov a uvádza sa pohľad do budúcnosti.

Naše publikácie si môžete bezplatne stiahnuť alebo objednať na <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=93&langId=sk>

Ak si želáte byť pravidelne informovaní o Generálnom riaditeľstve pre zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie, prihláste sa na odber bezplatného elektronického informačného spravodajcu Social Europe na stránke <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=371&langId=sk>

@socialeurope

@EU_Social

